

ODENSE LETBANE 2016

ODENSE LETBANE

— byen i bevægelse —

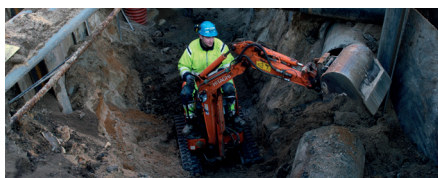
ODENSE LETBANE

FORORD

5

LEDNINGSFLYTNINGER

6

FORBEREDENDE ARBEJDE

14

UDBUD

22

ORGANISATION

26

KOMMUNIKATION

28

DE KOMMENDE ÅR

34

NU ER VI KLAR TIL AT BYGGE LETBANEN

2016 blev året, hvor Odenses mange byudviklingsprojekter har manifesteret sig i gaderne og bybilledet. Odeon er skudt op, byggerierne på Thomas B. Thriges Gade er godt på vej, og samtidig er byen i høj grad blevet gjort klar til den kommende letbane. Således er der flyttet ledninger på hovedparten af letbanestrækningen, og vi har forstærket broer, forlænget tunneller samt bygget en helt ny bro ved Killerup Rende syd for SDU – med årstallet 2016 mejslet i cement.

Det er en stor udfordring at være nabo til et så stort anlægsprojekt, hvor der gentagne gange graves, støjes og møges foran ens gadedør. Derfor er vi overordentligt glade for den overvejende positive holdning, som vi alligevel møder, når vi banker på alle naboernes døre, taler med butiksejerne og afholder informationsmøder. Netop fordi letbanebyggeriet er træls at være nabo til, prioriterer vi information og dialog med borgere og erhvervsliv højt. Jeg er særdeles taknemmelig for den udholdenhed og tålmodighed, som mange naboer udviser nu, hvor letbanearbejdet fylder mere i gaderne.

Arbejdet og generne i gaderne vil fortsætte. Men omkring sommeren 2017 vil det ændre karakter. Her begynder vi at anlægge veje, fortove og cykelstier, sådan som de skal ligge i forhold til letbanen. Og sidst på året vil den kommende – og endnu ikke udpegede – entreprenør, som skal lægge skinner, bygge perroner og rejse køremaster, gå i gang med arbejdet. Vi sidder her ved årsskiftet midt i forhandlinger med byderne på både transportsystemet og på letbanevognene, og vi forventer at indgå kontrakt i forsommeren 2017. I slutningen af året kan vi byde vores nye samarbejdspartnere velkomne til Odense, for her begynder etableringen af selve letbanen.

Politikernes og myndighedens velvilje og samarbejdsvillighed er altafgørende for, at vi kan gennemføre projektet til tiden og til pengene. Det kræver stor fleksibilitet og tålmodighed at stå til ansvar for de trafikale prøvelser over for byens borgere og erhvervsliv. Heldigvis har politikerne det lange lys på, og det er derfor også en stor glæde, at byen allerede mærker de positive effekter af den kommende letbane – i form af flere nye store bolig- og erhvervsprojekter samt stigende efterspørgsel på at bo og etablere sig langs letbanen.

God samarbejdsvilje oplever vi også hos vores meget store kommende naboer – nemlig Thomas B. Thriges Gade-projektet og det kommende supersygehus. Vi planlægger og bygger side om side. Ja, letbanen baner sig endda vej midt igennem det kommende hospital. Det kræver minutøs planlægning og klare aftaler, hvilket lykkedes os i 2016. Så vi kan nu trygt se de kommende byggeår i møde.

Tak til alle for et godt samarbejde i 2016 og godt nytår.

Mogens Hagelskær
Adm. direktør, Odense Letbane P/S

KLOAK OG FJERNVARME GENEREDE TRAFIKKEN

I 2016 gik det for alvor op for odenseanerne, at anlæggelsen af letbanen kommer til at påvirke dagligdagen i de kommende år. Vejarbejdet i forbindelse med de såkaldte ledningsflytninger satte sit synlige præg på nogle af byens store indfaldsveje og vigtige færdselsårer gennem bymidten.

Inden selve letbanen kan blive anlagt, skal der langs hele ruten flyttes rør og kabler i jorden. De må ikke være i konflikt med letbanens kommende spor. Det er forsyningsselskaberne selv, der står for dette arbejde, mens Odense Letbane P/S koordinerer og informerer borgerne.

Igennem året er der blevet flyttet forsyningsledninger på Højstrupvej, Middelfartvej, Vestre Stationsvej, Østre Stationsvej, Benediktsgade, Nyborgvej, Ørbækvej, Campusvej og

Hestehaven. Arbejdet har medført mange ændringer i trafikken, herunder indsnævninger, ensretninger, midlertidige vejlukninger og omkørsler. Især på Østre Stationsvej, Middelfartvej og Nyborgvej har det medført gener for byens trafikanter.

Vejarbejdet i Odenses gader har naturligt nok også haft konsekvenser for det lokale erhvervsliv og beboerne. Flertallet af letbanens naboer bakker dog op om projektet og glæder sig til, at banen åbner i 2020. Det viser undersøgelser af nabotilfredsheden, som Odense Letbane P/S har lavet.

Mange steder er arbejdet nu afsluttet – eller næsten afsluttet. Men ledningsflytningerne fortsætter ind i 2017 på Østre Stationsvej og Nyborgvej, ligesom der bliver startet op på de sidste to strækninger, Hjallesegade og Rismarksvej.

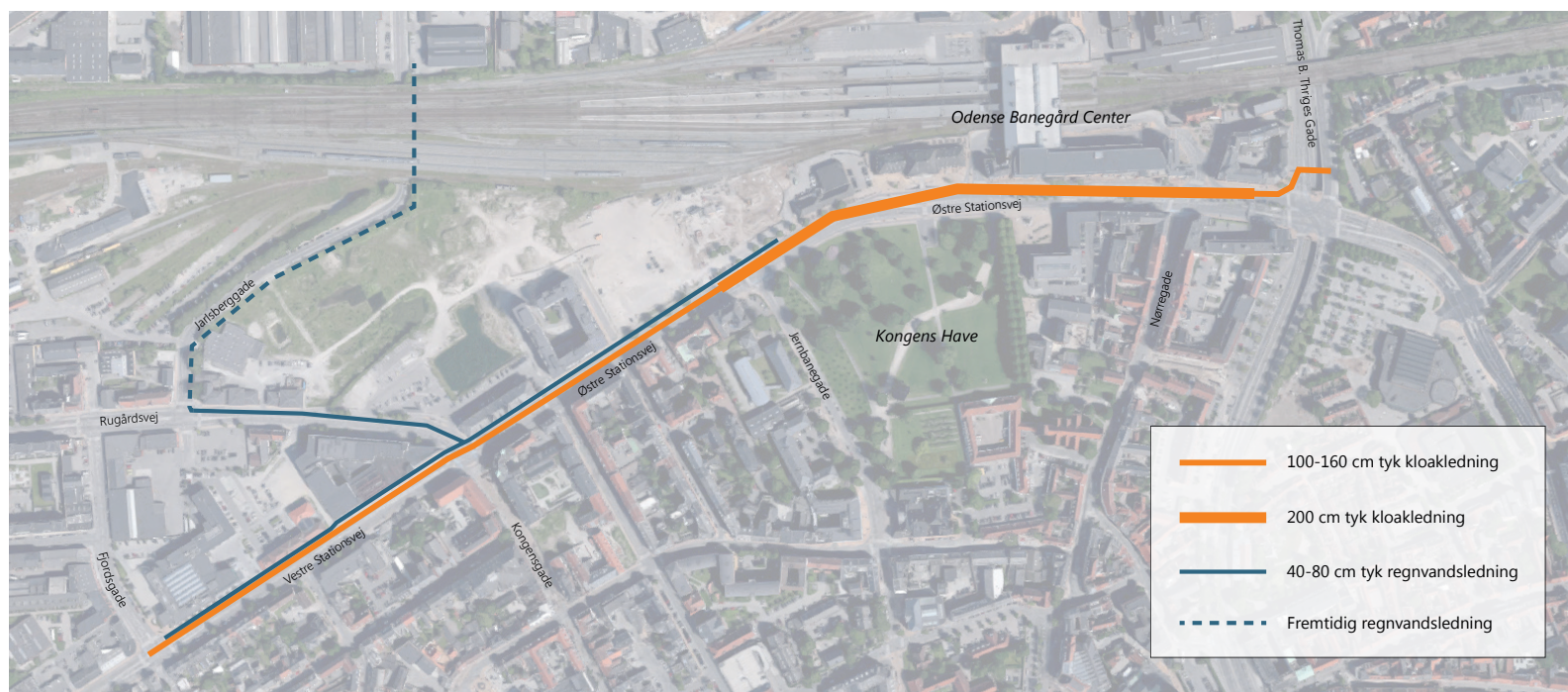
Fra september indtraf en ny virkelighed for mange i byen, da Østre Stationsvej blev indsnævret til ét spor i hver retning ud for arbejdsområdet, hvor der bliver omlagt forsyningsledninger. Når letbanen bliver anlagt, vil der også kun være ét spor i hver retning for bilister, så der er tale om en forsmag på den permanente tilstand. Her på billedet er vi lidt længere nede ad vejen, på Vestre Stationsvej, hvor trafikken også var indsnævret til ét spor i hver retning tidligere på året. Ledningsarbejdet hér er nu næsten afsluttet, og trafikken er indtil videre normaliseret.

Odenseanerne oplevede adskillige midlertidige vejlukninger på grund af ledningsflytninger i løbet af 2016, typisk hen over en weekend. Én af de mest indgribende vejlukninger var, da VandCenter Syd skulle føre et stort kloakrør på tværs af Østre Stationsvej ved Nørregade-krydset i oktober. På grund af Østre Stationsvejs betydning for trafikken i Odense C var lukningen grundigt forberedt, og det store informations-artilleri var rullet ud – blandt andet med omkørselstavler på Middelfartvej og Nyborgvej og en bemandet post med trafikguider på Østre Stationsvej.

▲ På Østre Stationsvej benytter VandCenter Syd lejligheden til at lave klimasikring, når der alligevel skal flyttes kloakrør. For at ruste midtbyen bedre mod fremtidens udfordringer med skybrud bliver kloakkapaciteten på Østre Stationsvej og Vestre Stationsvej opgraderet væsentligt med et nyt kloakrør på op til to meter i diameter. Derudover lægges en ny regnvandsledning, som i fremtiden skal føre vandet direkte ud i Odense Havn ved skybrud.

Også på Nyborgvej bliver letbanearbejdet brugt af VandCenter Syd til at opgradere kloaknettet til fremtiden. Det har naboerne især bemærket i krydset omkring Palnatokesvej / Reventlowsvej i løbet af efteråret. Her er der blevet opsat et meget stort såkaldt "bygværk", som er en slags hovedbrønd, der forbinder de mange kloakker i området. Når arbejdet ved og i krydset er overstået, bliver de nye kloakker langs Nyborgvej lagt med retning ud fra krydset – mod Frederiksgade og Nansensgade. Kloakarbejdet her er overstået i løbet af foråret, men de øvrige ledningsflytninger på Nyborgvej fortsætter frem til december 2017.

OM LEDNINGSFLYTNINGER

De lokale forsyningsselskaber skal flytte rør og kabler langs det meste af de i alt 14 kilometer kommende letbanespor. Kun i ubebyggede områder ligger der ikke forsyningsledninger i vejen.

VandCenter Syd har den største og dyreste opgave. Dels fordi kloaknettet er det største i omfang. Men også fordi lejligheden bliver benyttet til at modernisere, opgradere og klimasikre byens kloak- og spildevandsnet, så det er bedre rustet til fremtidens udfordringer.

Derudover udfører Fjernvarme Fyn og Energi Fyn også et omfattende arbejde med fjernvarmerør og strømkabler, lige som en række udbydere af for eksempel kabel-tv og it omlægger mange kabler.

Når forsyningsselskaberne har afsluttet deres arbejde, er der banet vej for, at selve letbanen kan blive anlagt.

^ Odense Letbane har et godt samarbejde med ledningsejerne og de store nabo-byggeprojekter, herunder blandt andet Fra Gade Til By, der står for omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade. I sensommeren blev VandCenter Syds store kloakledning på Østre Stationsvej lagt hen over den ene nedkørselsrampe til den nye P-kælder under Odeon-byggeriet. Efter at rampen var blevet genopbygget hen over det nye kloakrør, var parkeringskælderen klar til at åbne for offentligheden.

<< Fjernvarme Fyn har omlagt fjernvarmerør langs store dele af letbanestrækningen. Arbejdet med fjernvarme bliver så vidt muligt udført i de varme måneder, så det ikke bliver nødvendigt at lukke for varmen i december-februar. Her er det på Højstrupvej, hvor arbejdet blev udført i foråret.

<< Man ved aldrig helt, hvad man finder, før man stikker skovlen i jorden. Odenses undergrund er fuld af efterladenskaber fra tidligere tiders infrastruktur, for eksempel for længst nedlagte rør og glemte fundamenter. Det kan være en udfordring, når forsyningsselskaberne omlægger rør og kabler. Her er for eksempel forskellige former for skrot fra fortiden, som Fjernvarme Fyn har fundet under arbejdet med at omlægge rør på Middelfartvej.

▲ Forud for opstart af ledningsflytningerne er der på alle beboede strækninger blevet afholdt et infomøde for beboere og erhvervsliv. Det sidste infomøde for ledningsflytninger blev således afholdt i november for Rismarksvej, hvor arbejdet begynder i 2017. Omkring 150 borgere dukkede op på Tarup Bibliotek for at høre om ledningsflytningernes konsekvenser for blandt andet trafikken i lokalområdet – og for at stille spørgsmål til fagfolkene fra Odense Letbane P/S og Odense Kommune. Det er meningen, at der vil blive afholdt en ny runde infomøder på strækningerne, i forbindelse med at anlægsarbejdet går i gang.

Oftere er det ejerne af de forskellige strøm-, tv- og telekabler, der afslutter arbejdet på en given strækning, når de "store" ledningsejere er færdige med deres arbejde. Her er det det afsluttende kabelarbejde på Vestre Stationsvej.

Odense Letbane forsøger at engagere lokalområdet i at forskønne de arealer, der omgiver letbanearbejdet. I løbet af året er der blevet lavet flere samarbejdsprojekter med skoler om at dekorere byggehegn, hvor de skal stå i en længere periode.

Blandt andet på Benedikts Plads, hvor billedkunsthølet fra Odense Friskole i samarbejde med kunstneren Christian Dinesen i september lavede et næsten 50 meter langt maleri på byggehegnet under overskriften "Byen i bevægelse".

VEJEN ER BANET FOR ANLÆGSARBEJDET

Inden byggeriet af selve letbanen kan gå i gang, skal byen gøres klar. Langs letbanens rute er der små mure og bygninger, der krydses af letbanesporet, ligesom der er træer og beplantning, som skal fjernes, inden det egentlige arbejde kan begynde.

Det er Odense Letbane P/S selv, der udfører det såkaldte forberedende arbejde, som skal bane vej for byggeriet. Det er nu stort set afsluttet, så Odense er klar til at tage imod de firmaer, som i løbet af 2017 skal anlægge letbanen.

I årets løb er flere tunneller blevet forlænget, så der også er plads til letbanen ved siden af vejbanerne ovenpå. Det gælder blandt andet to tunneller, der fører cyklister og fodgængere under Ørbækvej ved IKEA samt under Niels Bohrs Alle ved Bilka. Længere oppe ad Ørbækvej, ved L. A. Rings Vej, er en helt ny og

bedre tunnel blevet bygget – til glæde for lokalområdet.

På Middelfartvej er jernbanebroen blevet forstærket med tusindvis af nye stålankre, der skal gøre broen klar til letbanen. En helt ny bro er det også blevet til. Den skal i fremtiden føre letbanen over Killerup Rende syd for universitetet. I begyndelsen af året har Odense Letbane desuden bygget en ny arkade ind i en bygning ved Vestre Stationsvej / Kongensgade. Den skal skabe plads til fodgængerne, når der i fremtiden skal ligge en letbanestation ved krydset.

Endelig har Odense Letbane forberedt et areal ved Odins Bro til en helt ny skov med tusindvis af træer. Området bliver plantet til i løbet af 2017, så byen får dobbelt så meget ny skov, som det har nødvendigt at fælde i forbindelse med letbaneprojektet.

På Niels Bohrs Alle er en stitunnel for fodgængere og cyklister blevet forlænget i løbet af 2016. Forlængelsen er lavet ved, at der er bygget et ekstra stykke tunnel uden på den eksisterende. Samtidig er der etableret trapper, som skal føre op til den fremtidige Bilka-letbanestation, som kommer til at ligge umiddelbart oven på tunnelen. Stort set det samme princip gør sig gældende ved en nærliggende tunnel ud for IKEA på Ørbækvej.

Ved Killerup Rende umiddelbart syd for universitetet har Odense Letbane bygget en helt ny bro. Den skal i fremtiden føre letbanen over det lille vandløb samt forbinde SDU med det nye regionshospital, der bliver bygget på marken i baggrunden. Her er der også blevet lavet forberedelser til letbanebyggeriet i løbet af 2016 – i form af store tunneller, der skal sikre, at byggeriet af Nyt OUH kan skride frem, selvom letbanen går ned gennem byggepladsen. Under arbejdet med at bygge den nye bro er der blevet taget stort hensyn til den følsomme natur omkring vandløbet. Blandt andet har Odense Letbane flyttet sjældne orkideer fra området omkring broen til et nyt sted for at sikre den lokale flora.

^ I forbindelse med forlængelsen af stitunnelen ved IKEA på Ørbækvej var der øget fokus på trafiksikkerheden for de skolebørn i lokalområdet, som normalt har benyttet tunnelen. Det har nemlig været nødvendigt at lukke den midlertidigt af hensyn til anlægsarbejdet. I samarbejde med den lokale skole blev der derfor etableret skolepatruljer, som kunne hjælpe børn over de store kryds, mens arbejdet i tunnelen stod på.

^ Et særligt forberedende projekt har været etableringen af en ny arkade for fodgængere, som er blevet bygget ind i en eksisterende kontor- og butiksbygning på hjørnet af Kongensgade og Vestre Stationsvej. Den nye arkade skal give plads til, at fortovet så at sige kan flyttes ind i bygningen. Ellers kan der ikke blive plads til både letbane, cykelstier og svingbaner i det forholdsvis smalle kryds, hvor der også bliver etableret en letbanestation i tæt nærhed. Den nye fodgængerarkade er lavet ved at rykke facaden en smule ind og udnytte de tidligere vinduers buer til at lave en åben buegang.

Det forberedende arbejde, som odenseanerne har lagt mest mærke til, er nok forstærkningen af jernbanebroen på Middelfartvej. Arbejdet begyndte i juni og blev færdiggjort i slutningen af november. I denne periode oplevede trafikanterne på den vigtige indfaldsvej til Odense, at vejbanerne over jernbanebroen var indsnævrede. Det førte til langsom kørsel og risiko for køer i myldretiden. Inde bag byggehegnet bestod opgaven i at bore pæle i ved begge broender, at etablere sætningsplader og tusindvis af stålankre i broen samt støbe ny beton og vejbelægning ovenpå – så broen kan modstå letbanens bremsekræfter i fremtiden.

- ^ Hver gang der fældes et træ i forbindelse med letbaneprojektet, skal der plantes to nye træer.
- ^ Rigtig mange af disse kommer til at stå langs selve letbanelinjen, så de kan bidrage til at gøre Odense til en grønnere by. Enkelte steder er det dog nødvendigt at fælde såkaldt fredskov for at få plads til letbanen. Det gælder på Rismarksvej samt ved Hestehaven og syd for Syddansk Universitet. Det skovareal, der fældes hér, skal også erstattes af det dobbelte skovareal. Derfor er et areal tæt på Odins Bro i løbet af 2016 blevet pløjet og forberedt til, at der i løbet af 2017 kan blive plantet en ny skov med bynært parkområde og mere end 7000 nye træer.

<< Se en video fra støbningen af betontrappen ned til den nye stitunnel ved L. A. Rings Vej på odenseletbane.dk/video2016

<< I august åbnede en helt ny stitunnel, der fører cyklister og fodgængere under Ørbækvej ved L. A. Rings Vej. Odense Kommune har vedtaget, som et tilkøb til letbanen, at der skulle etableres en ny og bedre tunnel i stedet for blot at forlænge den eksisterende. Det skyldes hensynet til især de mange skolebørn i området, som i fremtiden skal bruge tunnellen. Derfor har Odense Letbane opført en tunnel, som er bredere, mere tilgængelig og mere oplyst end den gamle – blandt andet i form af en stjernehimmel og senere etablering af et ovenlys.

www.TOFT.IN

TOFT
6218

^ Ved siden af Børnehuset Toppen har der i mange år ligget
 ^ en beskyttelsesbunker gemt under legepladsen. Bunkeren
 blev bygget under Anden Verdenskrig og blev senere
 opgraderet til at kunne modstå angreb med atomvåben.
 Den blev dog fjernet i årets løb, fordi den ikke længere har
 nogen praktisk funktion. Inden da afholdt Odense Letbane
 dog en række velbesøgte åben bunker-arrangementer i
 samarbejde med Odense Bunkermuseum.

Se en video fra da bunkeren på Vestre Stationsvej
 blev åbnet i maj på odenseletbane.dk/video2016 >>

<< I løbet af 2016 er mange af letbanens ekspropriationsforretninger blevet afsluttet, og nedrivningen af bygninger,
 som desværre ligger i vejen for den fremtidige letbane, er blevet gennemført. Det gælder også den nok mest kendte
 ekspropriation – af Børnehuset Toppen, som stak lidt længere ud på Vestre Stationsvej end de øvrige bygninger, og det
 derfor var nødvendigt at rive ned. Børnene i institutionen blev omkring årsskiftet flyttet til nye institutioner i lokalområdet.

HØJE FØRSTE PRISER SATTE DERES PRÆG

Udbuddet af Odense Letbane er delt op i fire store dele: Selve letbanetogene. Transportsystemet, som består af sporarbejde, køreledninger og teknik. Civil Works, som består af anlægsarbejde i form af nye vejbaner, cykelstier, fortove og byrum langs letbanen. Samt fremtidig drift og vedligeholdelse.

I juni kom byderne på letbanetogene og transportsystemet med deres første bud på en pris. Disse udbud er meget vigtige i projektet, og det vakte derfor en vis bekymring, at de første indikative priser generelt var sat højere end forventet.

Det er normalt, at de første priser er et udgangspunkt for forhandling, og at de derfor ligger højt. Men det har været et hovedfokus i organisationen at bruge de efterfølgende måneder

på at forhandle med byderne, så prisniveauet kan bringes ned, og letbanens budget kan overholdes. Der er heldigvis flere muligheder for at komme nogle af bydernes forskellige bekymringer i møde.

Status på udbuddene er nu, at der i løbet af foråret skal findes en endelig leverandør af transportsystemet og letbanevogne. Det forventes, at der indgås en kontrakt inden sommerferien, så arbejdet med at anlægge letbanen kan begynde.

Civil Works-anlægsarbejdet er delt op i syv entrepriser, hvoraf den første også udbydes i løbet af forsommeren. De øvrige bliver udbudt over det følgende år. Drift og vedligeholdelse bliver først udbudt senere.

HVEM SKAL LEVERE VOGNE OG SPOR?

En række virksomheder og konsortier deltager i udbuddene af selve letbanevognene og transportsystemet, som består af skinner, kørestrøm, signalsystemer og stationer samt drift- og vedligeholdelsecenter:

Transportsystem

- Ansaldo STS SpA, Alpiq EnerTrans SpA og G. C. F. Generale Costruzioni Ferroviare SpA
- Comsa S.A.U.
- Siemens A/S, Siemens AG og Aarslef Rail A/S

Letbanevogne

- Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles s.A. (CAF)
- Siemens A/S
- Skoda CZ
- Stadler Pankow GmbH

Transportsystem + Letbanevogne som samlet udbud

- Ansaldo STS SpA, Alpiq EnerTrans SpA, G. C. F. Generale Costruzioni Ferroviare SpA og Stadler Pankow GmbH
- Siemens A/S, Siemens AG og Aarslef Rail A/S

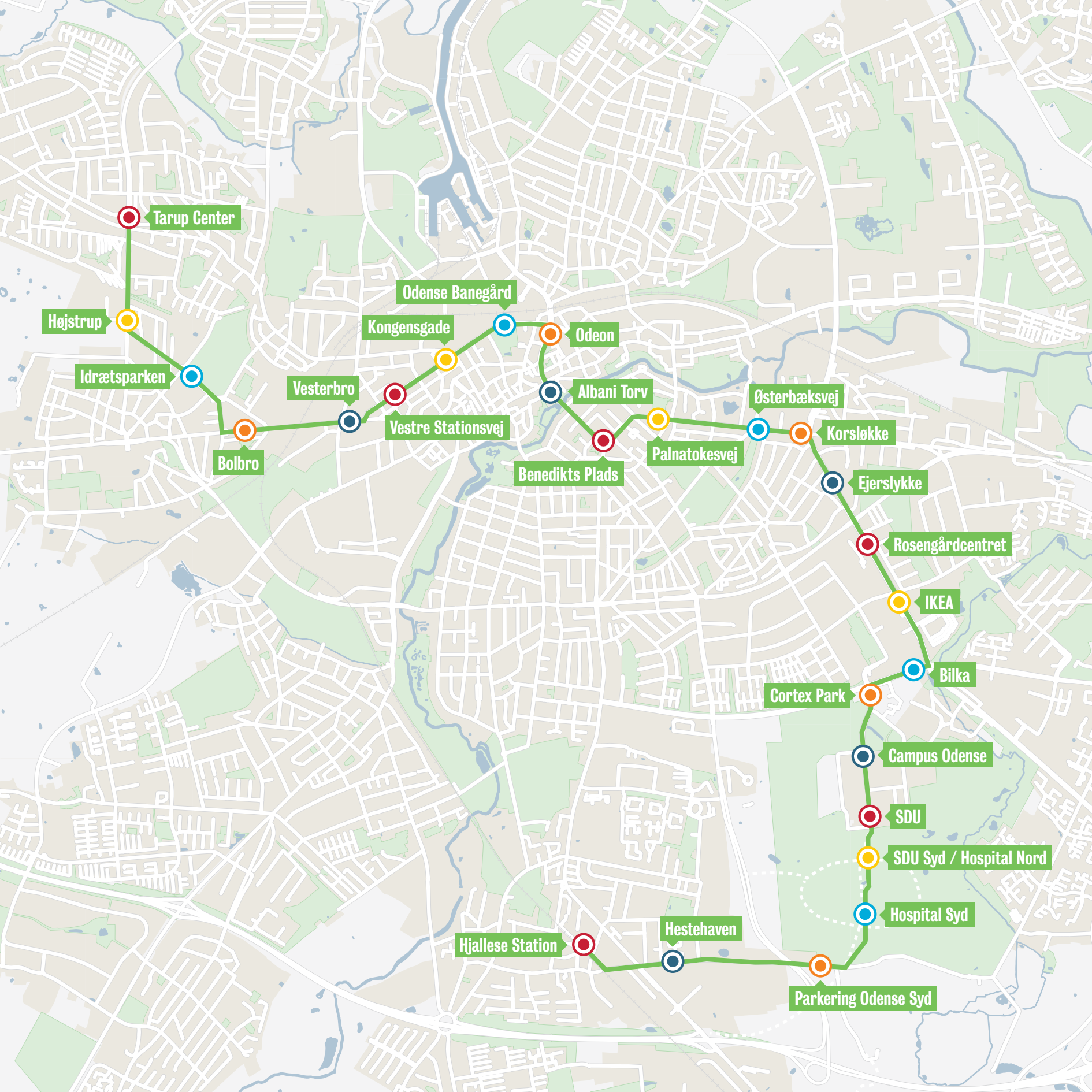

De mulige leverandører af togsæt til Odense Letbane har alle afleveret en model af en letbanevogn, som den kan komme til at se ud i Odense.

For tiden står modellerne udstillet på letbanekontoret.

Rækkefølgen er fra øverste venstre hjørne: Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles s.A. (CAF) – Siemens A/S – Skoda CZ – Stadler Pankow GmbH

Tarup Center

Højstrup

Idrætsparken

Bolbro

Vesterbro

Vestre Stationsvej

Kongensgade

Odense Banegård

Odeon

Albani Torv

Benedikts Plads

Palnatokesvej

Østerbæksvej

Korsløkke

Ejerslykke

Rosengårdcentret

IKEA

Bilka

Cortex Park

Campus Odense

SDU

SDU Syd / Hospital Nord

Hospital Syd

Hestehaven

Hjallesø Station

Parkering Odense Syd

I løbet af året blev sikkerheden skærpet på letbanekontoret for at sikre, at alle udbudsregler bliver overholdt og i det hele taget sikre objektivitet og ligebehandling af byderne. Der blev derfor indført elektroniske låse på de fleste af kontordørene, personlige nøgle- og identitetskort og regler for håndtering af dokumenter. Kun få, højt placerede personer har kunnet bevæge sig frit rundt i de perioder, hvor de forskellige bud er blevet evalueret. Medarbejdere med fortrolig viden har desuden underskrevet en fortrolighedsklausul, der juridisk binder dem til ikke at udtale sig til uvedkommende.

Torsdag 21. januar afholdt Odense Letbane P/S en industridag for mulige bydere på letbanens syv byrums-entrepriser. 33 virksomheder deltog i infomødet, hvor de fik information om udbuddene. Arrangementet var placeret et par uger inden deadline for ansøgning om prækvalifikation.

Prækvalifikation af CW afsluttet	Marts 2016
Entreprenør til CW udpeget	2016 - 2018
Leverandører til TS / RS udpeget	Ultimo 2017
Ledningsflytninger	Primo 2015
Forberedende arbejder	Medio 2015
Første CW entreprise begynder	Medio 2016
Bygning af letbane	

SYV BYRUMS-ENTREPRISER

Der udbydes i alt syv entrepriser om anlæg af vejbaner, cykelstier, fortove og mastefundamenter på syv forskellige strækninger gennem Odense. I alt 10 virksomheder, alle danske, er prækvalificeret til at deltage i udbuddene.

Seks virksomheder er blevet prækvalificeret til at byde på alle syv entrepriser, herunder de tre største. Disse virksomheder er i alfabetisk rækkefølge:

Arkil A/S, Barslund A/S, KAMCO A/S - Odense, M. J. Eriksson A/S, Munck Forsyningsledninger A/S og Per Aarsleff A/S.

Derudover er fire virksomheder blevet prækvalificeret til at byde på de fire mindste entrepriser, så der på disse kommer op til 10 bud på hver entreprise. Disse virksomheder er i alfabetisk rækkefølge:

Entreprenørfirmaet Ollerup A/S, Hansson & Knudsen A/S, Odense Letbane EGEMP (Konsortium bestående af Marius Pedersen A/S og Egelund A/S Entreprenør) og TC Anlæg A/S.

I december blev de endelige navne på de 26 letbanestationer godkendt af Odense Byråd. Ni stationer skiftede i dén forbindelse navn i forhold til de arbejdsnavne, som var blevet brugt i projektet indtil da – efter anbefaling fra et fem mand stort dommerudvalg, som blandt andet har inddraget letbanens store naboer samt lokalhistorisk kyndige i navngivningen. Det var vigtigt at få de endelige stationsnavne på plads inden nytår, fordi de skal indgå i det endelige udbudsmateriale i foråret.

ORGANISATIONEN HAR KONSOLIDERET SIG

Gennem hele 2016 har økonomien været et fokusområde for Odense Letbane samt et pejlemærke for både bestyrelsen og direktionen. Der er derfor blevet fokuseret på kerneopgaverne, så den samlede organisation kan komme styrket ud af året – på trods af krav om økonomisk mådeholdenhed.

Den tekniske afdeling har omorganiseret sig siden ansættelsen af en ny teknisk direktør, Steen Lykke, i slutningen af 2015. Roller og funktioner i afdelingen er blevet omfordelt. Samtidig er PMO blevet styrket for at gøre klar til næste fase af arbejdet: At anlægge frem for at udbyde.

Et vigtigt værktøj i ledelsen af Odense Letbane er fokus på samarbejdet mellem de forskellige afdelinger om essentielle opgaver, formuleret som såkaldte "Must Wins", der aftales en

gang i kvartalet. Derudover mødes lederteamet til "On Track-møder" hver anden uge, hvor formålet er at få overblik over og fælles forståelse af, hvad der rører sig i huset, og hvordan de mange forskellige opgaver skrider frem.

Ud over den faste letbanestab, der består af teknisk projektledelse, administration og kommunikationsafdeling, har Odense Letbane P/S tilknyttet en række rådgivere, som i perioder også har medarbejdere siddende på kontoret på Thomas B. Thriges Gade 32. Bygherrerådgiver er Parsons Brinckerhoff, mens COWI og Systra står for den tekniske rådgivning. NIRAS rådgiver om design med støtte fra Villes et Paysages og PLH Arkitekter. Antallet af rådgivere er dog i årets løb blevet betydeligt mindre som følge af, at projektet skrider frem mod anlægsfasen.

I marts indgik Odense Letbane en samarbejdsaftale med den fynske forening, Byg til Vækst, som via sit netværk af arbejdsgivere, fagforeninger, jobcentre og uddannelsessteder fra hele Fyn understøtter, at øen får flest mulige arbejdspladser ud af det odenseanske byggeboom. Samarbejdet giver letbanens entreprenører mulighed for at gøre brug af Byg til Væksts netværk og hjælp til at sikre, at byens sociale klausuler i forbindelse med store byggeprojekter kan blive opfyldt. Odense Letbane vil som bygherre gennem udbudsmateriale, kontrakter og opfølgning på de syv anlægsentrepriser sikre, at kravet om beskæftigelse af lærlinge og ledige i såkaldte snusepraktikker vil blive opfyldt. Byg til Vækst-sekretariatet står til rådighed for de enkelte entreprenører for at finde relevante lærlinge og praktikanter. Odense Letbanes forventning er, at aftalen kan føre til op mod 20 forløb med lærlinge eller ledige i snusepraktikker.

Godt 40 medarbejdere er tilknyttet Odense Letbane P/S. De fleste er projektledere på forskellige dele af det samlede letbaneprojekt. Derudover består staben af administration, servicepersonale og kommunikationsansatte.

VI KOM I TÆT DIALOG MED NABOERNE

Letbanen i Odense er ét af de mest komplicerede anlægsprojekter i Danmark – fordi der skal graves og bygges ind gennem byens centrum og ad vejforløb, som både kan være smalle og meget befærdede. Det stiller nogle helt særlige krav til, hvordan der bliver kommunikeret med de mange naboer og trafikanter, som oplever gener på den ene eller anden måde.

Odense Letbane satser derfor massivt på nabokommunikation. Den direkte kontakt til borgerne og det lokale erhvervsliv bliver varetaget gennem såkaldte ”banke på-besøg”. Det er opsøgende besøg, hvor letbanens medarbejdere, og ofte også projektcheferne, uddeler materialer, svarer på spørgsmål og generelt får en pejling på, hvilke udfordringer letbanearbejdets mange naboer oplever.

Den tætte dialog og fokuset på at forsøge at afhjælpe hverdagens udfordringer hos dem, der er mest trængt af arbejdet, er noget, som der bliver lagt mærke til. Vi oplever i stigende grad, at der bliver spurgt nysgerrigt fra andre anlægsprojekter, byggekonferencer og lignende om vores erfaringer med den tætte nabokommunikation.

De øvrige borgere, samarbejdspartnere og interessenter bliver dog ikke glemt. Formodningen er, at god information på sigt fører til en mere positiv holdning til letbanen. Pressen bliver løbende serviceret, og vores egne medieplatforme lever et aktivt liv. Hjemmesiden er velbesøgt og fyldt med nyheder. De sociale medier har mange følgere, og sms-tjeneste og nyhedsbreve sikrer, at vigtig information kommer direkte ud til odenseanerne.

I løbet af 2016 har letbanens medarbejdere banket på cirka 2000 private døre langs de strækninger, hvor byen bliver forberedt til letbanebyggeriet. Omkring 750 gange er døren blevet åbnet, og vi har fået en snak med de borgere, der er mest berørt af arbejdet. Det handler typisk om trafik, tidsplan for arbejdet og slutresultatet, man kan glæde sig til i 2020. Derudover har vi været på cirka 750 erhvervsbesøg hos de butikker og virksomheder, som er særligt følsomme over for vejarbejdets konsekvenser. Disse besøg bliver som regel aflagt i forbindelse med et aktuelt stykke arbejde, hvor naboerne går meget op i adgangforholdene.

Ud over de mange banke på-besøg deltager Odense Letbane også i events og arrangementer i byen, hvor det giver god mening at rulle vores særlige ladcykler med mobiludstilling ud. For eksempel til bydelsfester eller store festivaller, som her Havnekulturfestival 2016, hvor temaet i år var ”Det grønne Odense”, som letbanen i dén grad vil bidrage til.

RAS
RASK

ODENSE LETBANE
— byen i bevægelse —

DET ER DE PANTER,
DER KOMMER PÅ
LETBANE STATIONERNES
TAGE

Odense Letbane har efterhånden rigtig mange følgere på de sociale medier. Aller flest er der på letbanens facebookside, som er tæt på at runde 8000, der "synes godt om" Odense Letbane. Disse bliver opdateret adskillige gange om ugen med letbane- og byudviklingsrelaterede historier, videoer og billeder. Men også vores linkedinprofil er populær. Her følger mere end 850 med i letbaneprojektet. Og så er Instagram for alvor ved at blive en social platform, som Odense Letbane gerne vil være til stede på. Her er fokuset på det æstetiske og det fremadskuende, og målgruppen er typisk yngre. Billedet her, hvor nutidens og fremtidens Albani Torv er samlet, er ét af årets mest populære på Instagram. Du kan også følge letbanen på [instagram.com/byenibevaegelse](https://www.instagram.com/byenibevaegelse)

De lokale medier har naturligvis skrevet og fortalt meget om letbanen i løbet af året. Ifølge Infomedia har ordene ' odense' og 'letbane' optrådt sammen cirka 2000 gange i nyheder på tryk og på nettet i 2016, hvilket er omkring 25 procent flere end året før. Det er naturligvis de lokale medier, der beskriver letbaneprojektet mest. Ofte indgår letbanen i positive sammenhænge, for eksempel i forbindelse med historier om den positive byudvikling i Odense. Men det største og mest mærkbare fokus får letbanen, når journalisten har haft de kritiske briller på. Nogle af de største kritiske letbanehistorier har handlet om projektets økonomi. Siden de første priser blev kendt i juni, er der blevet spekuleret i, om det er muligt at overholde budgettet, og hvilken betydning det vil få, hvis det ikke lykkes. De store trafikale påvirkninger har også fyldt meget, herunder ikke mindst de udfordringer, som byens busser har som følge af vejarbejdet. Også på debatsiderne er det ofte en kritisk vinkel, der findes på letbanen. På lederplads er holdningen til letbanen dog som hovedregel positiv, og mediedækningen af letbanen er helt generelt fair og balanceret.

ÅRETS FEM BEDSTE HISTORIER

I løbet af året er der blevet bragt cirka 130 nyheder og artikler på letbanens hjemmeside, odenseletbane.dk. Mange har handlet om midlertidige ændringer i trafikken. Men der er heldigvis også mange historier, som både kommer lidt bag om projektet, eller som tegner billedet af fremtiden med letbanen. Det er da også disse, der er de mest populære. Det viser denne liste over de fem overskrifter på hjemmesiden, som har tiltrukket aller flest klik – blandt andet via Facebook, der bliver brugt af mange som indgang til odenseletbane.dk:

1. Her er de endelige navne på letbanens 26 stationer
2. VIDEO: Visualiseringer af Odense Letbane - fra Tarup til Hjallesø
3. Nu bliver hjørnet af Kongensgade ombygget til arkade for fodgængere
4. Hvad betyder de gule og grønne flag langs letbanens rute?
5. Nu begynder arbejdet med at gøre Østre Stationsvej klar til letbanen

**Kritiker advarer byrådet om
letbaneøkonomi over 23 sider**

**Odense Letbane tiltrækker
virksomheder**

Hold fast i letbanen

**Letbanearbejde lukker
Ørbækvej i weekenden**

Sporvogne hører fortiden til

**Letbanen under pres: De
første priser er alt for høje**

**Nu kører
letbanen
vel ikke
uden dig?**

**Beboerreaktion: Det skal
være skidt, før det bliver godt**

Hvilket letbanetog er din favorit?

**10 danske firmaer skal
kæmpe om Odenses letbane**

***Bare vent: Letbanekaos bliver
endnu værre***

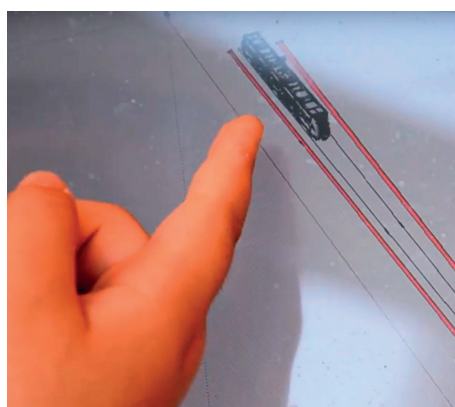
Hjælp med at skabe en letbane for alle

**Letbane fremrykker
byggestart på nyt OUH**

**Letbane-graveri fører til
længere rejsetid med bus**

**Boom: Folk køber
huse ved letbanen**

Letbane planter skov langs linjen

^ Odense Letbane skal være for alle, uanset om man slæber på store
^ kufferter, har barnevognene med eller har et fysisk handicap. Derfor har vi
samlet en tilgængelighedsgruppe af erfarne brugere, som bliver inddraget
i det kommende designarbejde. Blandt andre Birthe Malling, formand
for Danske Handicaporganisationer i Odense, som her kører letbane i
Berlin. I årets løb er der for eksempel blevet foretaget test af bordursten,
letbanens kantsten, i forhold til kørestolsbrugere.

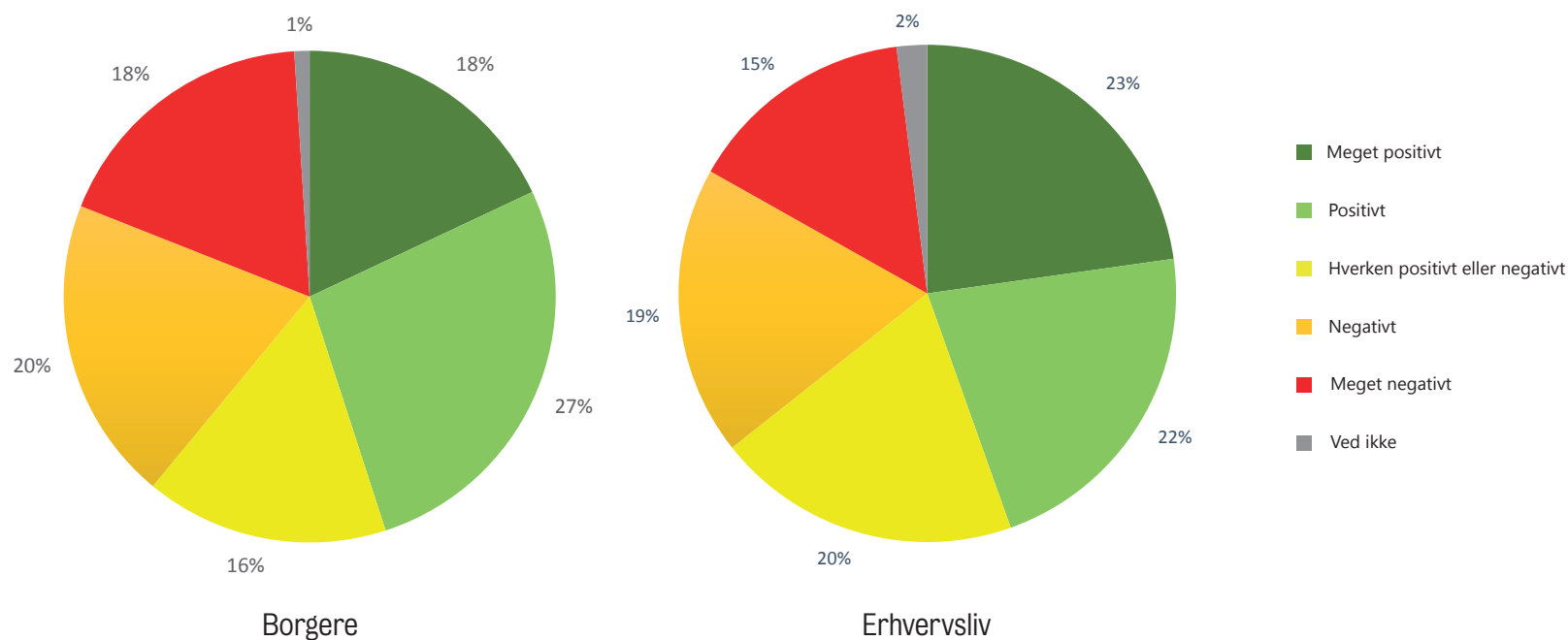

I uge 36 har elever på skolerne i Odense arbejdet med fremtidens udfordringer i
konkurrencen "Vores By – Vores Løsninger". En af dem handlede om letbanen. Hvordan
kan man vænne odenseanerne til letbanen i gadebilledet? Det har en gruppe elever fra
Hjallese skolen et godt forslag til. Se en video på odenseletbane.dk/video2016

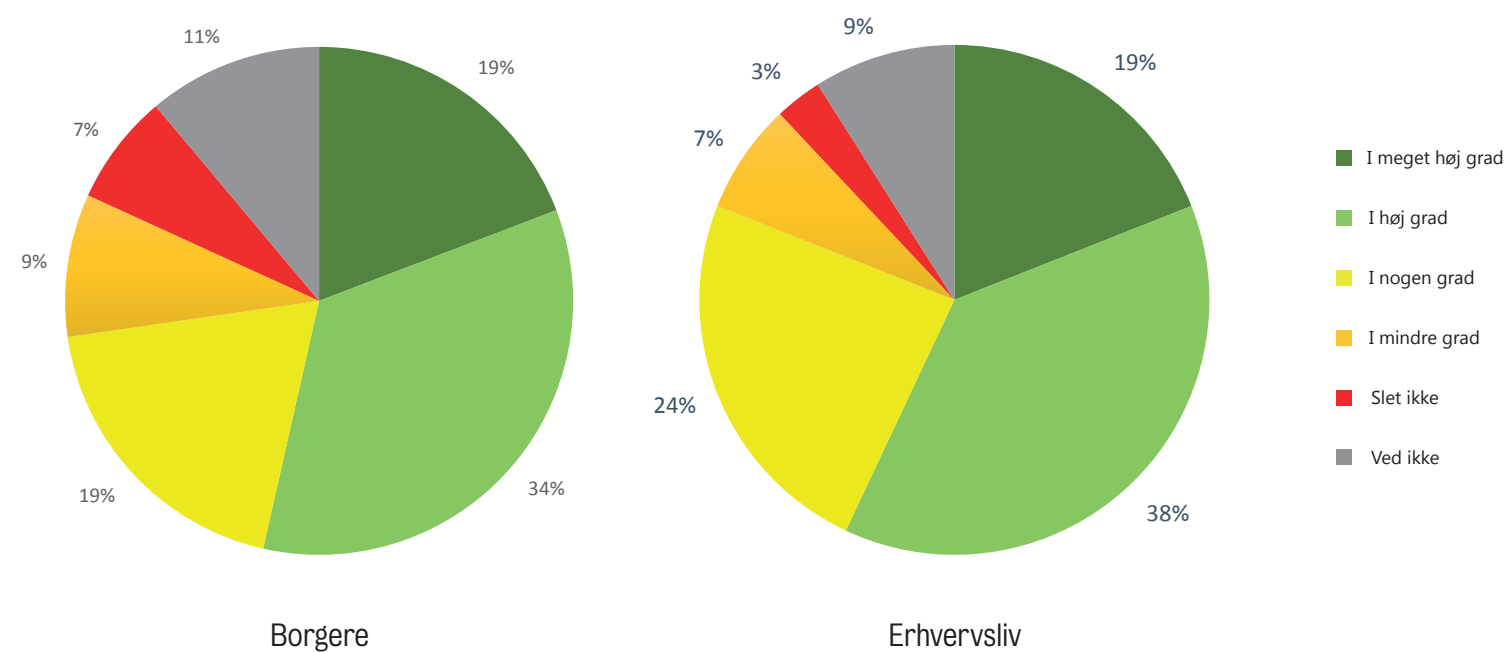
Hele året, og især efteråret, har været præget af vejarbejde i Odenses gader i forbindelse med ledningsflytninger forud for
letbanebyggeriet – med vejlukninger, indsnævninger, omkørsler og øget risiko for kødannelse. Det har, som forventet, sat sine
spor i den generelle opbakning til letbaneprojektet, som er faldet i forhold til sidste år. Det viser en Megafon-måling, som
Odense Letbane fik foretaget umiddelbart inden julen 2016 – efter to måneder præget af weekendlukninger på nogle af byens
mest benyttede veje. Målingen viste dog også, at der fortsat er flere, der har en positiv holdning til letbanen, end der er folk
med en negativ holdning. Samtidig mener et klart flertal, at informationsniveauet omkring projektet er tilfredsstillende.

Synes du generelt, at det er positivt eller negativt, at der anlægges en letbane i Odense?

I hvilken grad føler du, at du har adgang til information om den betydning, som letbaneprojektet vil få for dig?

PEJLEMÆRKER I DE KOMMENDE ÅR

PRIMO 2017	Efter en lang og grundig udbudsproces bliver den endelige leverandør på henholdsvis letbanevogne og transportsystemet udpeget.
PRIMO 2017	Entreprenøren på den første af i alt syv anlægsentrepriser i Civil Works bliver udpeget. De øvrige seks bliver udpeget efterhånden som anlægsarbejdet skal sættes i gang frem til 2018.
MEDIO 2017	Det bliver for første gang synligt i gadebilledet, hvordan letbanen vil tage sig ud og forløbe gennem Odense, når der skal anlægges nye veje, cykelstier og fortove i forbindelse med den første Civil Works-entreprise.
ULTIMO 2017	Arbejdet med at lægge skinner samt etablere kørestrøm, signalsystemer, stationer samt drifts- og vedligeholdelses begynder.
ULTIMO 2017	De sidste ledningsflytninger bliver afsluttet. Herefter forestår der kun anlægsarbejde i Odenses gader.
FRA 2019	De nye letbanevogne skal prøvekøres på de færdige strækninger.
ULTIMO 2020	Odense Letbane forventes at åbne og gå i drift.

Indhold og layout:
Ansvarshavende:
Tryk:
Oplag:

Thomas Juhl Bruun
Benthe Vestergård
Grafisk Produktion Odense
150 eksemplarer

Fotos og illustrationer:
Odense Letbane P/S
Kenneth Krebs / Krebs Fotografi
NIRAS

ODENSE LETBANE

odenseletbane.dk

